

Thái Bình

Chủ nhật

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH THÁI BÌNH
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN THÁI BÌNH

SỐ 622
Chủ nhật
Ngày 1 - 12 - 2019

TÒA SOẠN:
13 LÝ THƯỜNG KIỆT - THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
ĐT: 0227.3731.308 - 0227.3733.958 - 0227.3735.544
BÁO THÁI BÌNH ĐIỆN TỬ: www.baothaibinh.com.vn
EMAIL: toasoan@baothaibinh.com.vn

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT CỦA ĐẢNG

Hội thảo khoa học Hành cung Lỗ Giang trong lịch sử nhà Trần

Khai quật khảo cổ học tìm Hành cung Lỗ Giang.

Sáng ngày 30/11, UBND tỉnh, Viện Nghiên cứu Kinh thành (Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam) và UBND huyện Hưng Hà phối hợp tổ chức hội thảo khoa học Hành cung Lỗ Giang, Hưng Hà, Thái Bình trong lịch sử nhà Trần. Các đồng chí: Nguyễn Hồng Chuyên, Ủy viên Ban Thường vụ, Trưởng Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy; Đặng Thanh Giang, Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Chủ tịch Ủy ban MTTQ tỉnh; Nguyễn Thị Linh, Tỉnh ủy viên, Phó Chủ tịch UBND tỉnh tới dự. Cùng dự có đại diện lãnh đạo Cục Di sản Văn hóa Việt Nam, lãnh đạo Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, lãnh đạo Huyện ủy, HĐND, UBND huyện Hưng Hà và đông đảo các giáo sư, tiến sĩ khoa học trong và ngoài nước.

Từ năm 2014 đến nay, Viện Nghiên cứu Kinh thành đã tiến hành 3 cuộc khai

quật khảo cổ học tại Hành cung Lỗ Giang tại xã Hồng Minh và đã phát hiện được nhiều loại hình di tích, di vật thời Trần tại đền Thái (còn gọi là đền Thái Lăng), cánh đồng Phủ Lỗ, Lạch Đường Cả, Càn Thiên Mã, Lăng Ngói, Lăng Sa Trong... Các di tích, di vật khảo cổ học được tìm thấy đã từng bước minh chứng về lịch sử xây dựng Hành cung Lỗ Giang của nhà Trần.

Tại hội thảo, các giáo sư, tiến sĩ khoa học trong và ngoài nước đã tập trung tham luận công bố, đánh giá kết quả khai quật, nghiên cứu khảo cổ khu di tích Hành cung Lỗ Giang; đưa ra nghiên cứu, so sánh, nhận diện về vai trò, giá trị và tầm quan trọng của Hành cung Lỗ Giang trong lịch sử nhà Trần; vấn đề bảo tồn, quy hoạch bảo tồn, phát huy giá trị của khu di tích Hành cung Lỗ Giang. Những bài viết, tham luận của các giáo sư, tiến sĩ

khoa học bước đầu góp phần làm sáng rõ hơn về lịch sử, khảo cổ, văn hóa, xã hội liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp đến Hành cung Lỗ Giang và các di sản văn hóa, lịch sử triều Trần ở Hưng Hà.

Phát biểu kết luận, đồng chí Nguyễn Thị Linh, Tỉnh ủy viên, Phó Chủ tịch UBND tỉnh đánh giá cao vai trò, ý nghĩa của hội thảo. Hội thảo đã cho thấy giá trị và tầm quan trọng của Hành cung Lỗ Giang, cung cấp nhiều nguồn tư liệu quý, độc đáo về kiến trúc thời Trần. Các nhà khoa học đã thống nhất, đánh giá cao kết quả khai quật khảo cổ học đồng thời khẳng định, đây là phát hiện mới quan trọng, có ý nghĩa to lớn trong việc nghiên cứu về Hành cung Lỗ Giang cũng như lịch sử nhà Trần, góp phần làm sáng rõ hơn những di sản văn hóa nhà Trần ở vùng đất Long Hưng xưa, Hưng Hà nay; đề xuất xây dựng hồ sơ xếp hạng di tích quốc gia cùng với giải pháp bảo tồn, quy hoạch bảo tồn, phát huy giá trị di tích giai đoạn tiếp theo. Đồng chí Phó Chủ tịch UBND tỉnh yêu cầu UBND huyện Hưng Hà cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của người dân địa phương về giá trị, ý nghĩa của di tích Hành cung Lỗ Giang. Sau hội thảo, UBND huyện Hưng Hà, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện tốt các nhiệm vụ, trước mắt cần tham mưu UBND tỉnh xây dựng hồ sơ xếp hạng di tích quốc gia và xây dựng dự án đầu tư, quy hoạch, bảo tồn, phát huy giá trị di tích Hành cung Lỗ Giang.

HOÀNG LANH

Bí được mùa, được giá

Trang 3

Người hai lần báo tử

Trang 4+5

TÔN THẦN LÀNG HÚ

Trang 6

PHÁO ĐÀI ĐỒNG BẰNG

Trang 7

Liên kết sản xuất HƯƠNG ĐI HIỆU QUẢ (Xem trang 2)

Liên kết sản xuất HƯỚNG ĐI HIỆU QUẢ

MAI THU

Kỳ 2: Còn nhiều khó khăn

Dù mang lại giá trị kinh tế cao song những mô hình liên kết sản xuất tiêu thụ sản phẩm trong sản xuất nông nghiệp vẫn còn gặp nhiều khó khăn, vướng mắc.

Tham quan mô hình liên kết sản xuất của Thai Binh Seed với xã Điệp Nông (Hung Hà).

Là đơn vị trung gian, đầu mối ký hợp đồng tiêu thụ sản phẩm cho các thành viên HTX từ nhiều năm nay, HTX SXKD DVNN xã Điệp Nông (Hung Hà) đã liên kết sản xuất với doanh nghiệp để đưa nhiều giống cây trồng mới sản xuất tại địa phương. Đồng thời, cung ứng giống, vật tư phân bón, nguyên liệu sản xuất cho các thành viên theo hình thức trả chậm. Hiện nay, HTX liên kết với 10 doanh nghiệp tiêu thụ 12 - 15 loại nông sản. Tham gia vào các mô hình liên kết sản xuất do HTX ký kết với doanh nghiệp, người nông dân được tập huấn kỹ thuật sản xuất và yên tâm đầu tư sản xuất bởi đã có doanh nghiệp bao tiêu đầu ra của

sản phẩm. Bà Lê Thị Dịu, xã Điệp Nông chia sẻ: Nhờ có liên kết trong sản xuất, nông dân chúng tôi phần khởi bởi không còn phải lo chuyện tiêu thụ sản phẩm, cũng như không phải lo cảnh bị thương lái ép giá. Tuy khá thành công trong việc liên kết sản xuất, nhưng quá trình hoạt động vẫn còn gặp nhiều khó khăn. Ông Trần Minh Chiêu, Giám đốc HTX SXKD DVNN xã cho biết: Số loại nông sản HTX ký hợp đồng tiêu thụ với doanh nghiệp vẫn còn ít, mới chỉ có ngô và một số loại rau xanh... Vì vậy, nông sản làm ra nông dân vẫn phải bán cho thương lái nên giá cả không ổn định. Việc bảo quản chưa bảo đảm làm ảnh hưởng đến giá trị sản

phẩm. Bên cạnh đó, do nhận thức của một số nông dân còn hạn chế nên có thời gian dù HTX đã ký hợp đồng bao tiêu sản phẩm với doanh nghiệp song đến khi thu hoạch nông dân tự ý bán cho thương lái bởi họ bán được giá cao hơn so với hợp đồng đã ký trước đó khiến hợp đồng với doanh nghiệp bị phá vỡ, làm giảm uy tín đối với doanh nghiệp.

Còn tại xã Đông Hải (Quỳnh Phụ) hiện nay có 6 cơ sở và 16 hộ gia đình làm nghề sản xuất bánh đa. Với thương hiệu truyền thống bánh đa làng Dụ Đại, mỗi ngày một hộ sản xuất ra hơn 2 tấn bánh đa, song sản phẩm vẫn chủ yếu tự tìm đầu ra. Hiện nay, tại địa phương có một số cá nhân đứng lên

thu gom bao tiêu sản phẩm của các hộ sản xuất. Tuy nhiên, họ không thể quyết định được giá cả vật tư nguyên liệu sản xuất sản phẩm cũng như chất lượng sản phẩm của các hộ sản xuất dẫn đến sản phẩm chưa có thương hiệu, bán ra có giá trị chưa cao, lợi nhuận ít và ít có khả năng mở rộng sản xuất quy mô lớn. Đặc biệt, mặc dù làng nghề nổi tiếng song chưa có doanh nghiệp nào về đầu tư liên kết sản xuất. Về vấn đề này, ông Hoàng Phó Ngân, Phó Chủ tịch UBND xã chia sẻ: Địa phương giao cho HTX đứng lên ký kết hợp đồng với doanh nghiệp bao tiêu sản phẩm. Thế nhưng HTX lại là đối tượng yếu thế trong quan hệ giao dịch đàm phán và chia sẻ lợi ích với các doanh nghiệp. Vì vậy, việc liên kết trong hoạt động sản xuất tiêu thụ sản phẩm chưa phát triển ở địa phương.

Bà Nguyễn Thị Nôn, Giám đốc HTX SXKD DVNN xã Độc Lập (Hung Hà) cho biết: Có thể nói, hoạt động hợp tác, liên kết sản xuất đã giúp nhiều hộ nông dân giảm chi phí sản xuất, giảm thiểu các khâu từ cơ giới hóa, tăng khả năng tiếp cận với khoa học kỹ thuật, giúp nâng cao năng suất chất lượng sản phẩm, đáp ứng được nhu cầu thị trường từ đó tăng sức cạnh tranh của các mặt hàng nông sản. Cụ thể, HTX đã vận động các hộ thành viên tham gia vùng cánh đồng mẫu gắn với tiêu thụ sản phẩm. Đến nay, vùng cánh đồng mẫu có 170 hộ tham gia với diện tích 50ha chủ yếu sản xuất lúa gạo chất lượng cao. Sản lượng tiêu thụ hàng năm đạt 150 - 250 tấn. Tuy vậy, ngoài những hạn chế khác thì có một nguyên nhân khiến việc liên kết chưa thực sự phát huy hiệu quả là khi HTX ký hợp đồng bao tiêu sản phẩm với doanh nghiệp, cùng với những lợi ích nhất định thì việc giá cả thu mua của doanh nghiệp chưa thực sự hấp dẫn và còn có sự chênh lệch so với thương lái nên dẫn đến tình trạng nông dân phá vỡ hợp đồng hoặc chưa hưởng ứng tích cực.

Thực tế hoạt động liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp trong thời gian qua cho thấy các hình thức liên kết trong sản xuất và tiêu thụ sản phẩm vẫn còn ở quy mô nhỏ. Bên cạnh đó, trong liên kết sản xuất, HTX đóng vai trò then chốt, nhưng hiện nay các HTX đứng ra thu mua nông sản còn hạn chế. Nhiều HTX còn hạn chế trong quan hệ giao dịch với doanh nghiệp. Tình trạng phá vỡ hợp đồng giữa người dân và doanh nghiệp còn có thêm nguyên nhân là doanh nghiệp chưa thực sự quan tâm đến lợi ích thỏa đáng của người sản xuất. Với những khó khăn đó, nhiều địa phương, doanh nghiệp và nông dân hiện nay vẫn đang loay hoay tìm giải pháp để tạo điều kiện cho liên kết sản xuất tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp phát triển bền vững.

(còn nữa)

Trồng kê tại HTX SXKD an toàn Vũ Anh, xã Hồng Minh (Hung Hà).

Ảnh minh họa

Bí được mùa, được giá

■ THU HIỂN

Vụ đông năm nay, Đông Xá vẫn là xã dẫn đầu huyện Đông Hưng về diện tích trồng bí xanh, bí đỏ. Hiện đang là thời điểm thu hoạch và người trồng bí ở Đông Xá rất phấn khởi bởi bí được mùa, được giá.

Thương lái ra tận cánh đồng thu mua bí cho bà con với giá cao.

Cánh đồng bí của xã Đông Xá dù đã gần trưa nhưng không khí vẫn rất nhộn nhịp, khẩn trương. Bà con nông dân nhanh tay thu hoạch bí chuyển đến điểm tập kết để cân cho thương lái. Đã nhiều vụ đông trước, nông dân Đông Xá luôn gặp phải tình trạng “được mùa, mất giá”, “được giá thì mất mùa” nhưng vụ đông năm nay bí cho quả sai, giá bán cao hơn năm ngoái. Bà Phạm Thị Sáo, thôn Đông Bình Cách cho biết: Được

huyện hỗ trợ 100% giống, tôi trồng 7 sào bí đỏ. Bí vụ này sai quả, quả to, đều, đẹp hơn năm ngoái, lại có thương lái đến tận nơi thu mua, không vất vả đi bán như trước nên rất nhàn. Trồng bí thời gian ngắn song mỗi sào thu được khoảng 2 triệu đồng, cao hơn cấy lúa. Ông Vũ Bá Cao, thôn Đông Bình Cách cho biết: Trồng bí đông cho hiệu quả cao nên không chỉ trồng toàn bộ diện tích ruộng khoán của gia đình mà năm nào tôi cũng

mượn thêm ruộng của người thân không trồng để trồng bí xanh, bí đỏ. 9 sào bí mới thu hoạch vài tuần song đã được 1,5 tấn quả. Chưa năm nào quả bí lại xanh, bóng, đều, đẹp, sai như năm nay. Đáng mừng hơn nữa là giá thu mua cũng cao hơn năm ngoái. Nếu năm ngoái, giá bí xanh là 6.000 - 7.000 đồng/kg, thì năm nay 9.500 - 10.000 đồng/kg, thậm chí đầu vụ còn bán được 12.000 đồng/kg. Bí đỏ năm ngoái đã rẻ còn không có người mua nhưng năm

nay bán được 4.000 - 4.500 đồng/kg. Bà con thu hoạch đến đâu thương lái mua hết đến đó, không phải lo đầu ra. Chỉ có vài tháng tranh thủ đất nhàn rỗi để trồng bí giữa 2 vụ lúa, gia đình ông Cao dự kiến thu được 18 - 20 triệu đồng tiền bán bí. Với khoản thu nhập này, gia đình sẽ có một cái tết no ấm, đủ đầy. Cùng tâm trạng phấn khởi như ông Cao, bà Nguyễn Thị Nhụy, thôn Đông Bình Cách khoe: Năm nay tôi mượn thêm ruộng trồng 1 mẫu bí xanh, bí đỏ. Cứ khoảng 3 ngày thu hoạch 1 lần. Năm nay bí được mùa, được giá nên dự kiến gia đình tôi thu trên 20 triệu đồng, gấp 2 - 2,5 lần năm ngoái.

Vụ đông năm nay, Đông Xá gieo trồng trên 170ha rau màu các loại, trong đó bí xanh, bí đỏ trên 120ha. Ông Phạm Văn Hạnh, Giám đốc HTX DVNN xã Đông Xá cho biết: Năm nay, huyện cấp phát hạt giống bí kịp thời đã giúp nông dân hoàn toàn chủ động về mùa vụ. Để nông dân mở rộng diện tích trồng cây vụ đông, nhất là cây bí, huyện hỗ trợ bà con về giống, HTX hỗ trợ về thủy lợi phí, chuyển giao kỹ thuật trồng, chăm sóc, kết nối với thương lái về thu mua nông sản cho bà con; UBND xã có cơ chế khen thưởng các hộ trồng với diện tích lớn. Lợi nhuận của cây bí cao nên chính người nông dân cũng luôn chủ động, tích cực trong chọn thời điểm trồng, có cách chăm sóc hợp lý để bí cho thu hoạch sớm, dễ bán lại được giá hơn. Một trong những cách đó là tranh thủ làm bầu tại nhà, rē lúa trồng trước, khi gặt lúa thì bí đã lên xanh và có hoa. Mừng cho bà con là năm nay bí được mùa nhưng không bị mất giá.

Có thể thấy, nhiều năm trở lại đây, cây bí đã trở thành cây trồng chủ lực trên đồng đất Đông Xá, có giá trị kinh tế cao, mang lại nguồn thu nhập đáng kể cho nông dân. Hiệu quả kinh tế mà cây bí mang lại không chỉ góp phần nâng cao thu nhập mà còn giải quyết việc làm cho những nông dân nơi đây.

Người hai lần báo tử

■ MINH CHUYÊN

(Tác phẩm dự thi viết về đề tài người Thái Bình - đất Thái Bình)

Mấy ai ngờ thân phận ông Trần Đình San người huyện đội trưởng năm xưa, Huyện đội Phụ Dực, tỉnh Thái Bình. Năm 1950, trong một lần đi sơ tán, ông bị địch bắt, giam tại bốt Đổng Năm. Trước những đòn tra khảo dã man, ông cắn răng nén đau, quyết không khai báo. Sau đó được người của ta liên lạc, giao nhiệm vụ cho ông làm nội ứng để đánh bốt Đổng Năm, nơi địch đang giam giữ ông. Sự việc không may bị lộ, địch áp giải ông sang nhà tù Nam Định chờ ngày xét xử. Đi tới bến phà Tân Đệ, huyện Thư Trì, Trần Đình San chống cự lại, bị chúng bắn chết, rồi hất xác ông xuống dòng sông Hồng. Đó là ngày 16/2/1952. Đã 67 mùa xuân, qua hai lần báo tử, "linh hồn" ông vẫn vô thừa nhận.

Lần theo tập hồ sơ làm thủ tục liệt sĩ của Trần Đình San với 43 con dấu, 75 chữ ký, nhiều người đặt câu hỏi tại sao có sự vòng vo, kính chuyển kéo dài, đến nay chưa có hồi kết. Tôi viết những dòng này từ tâm nguyện những người con, người cháu, cầu mong ông sống khôn chết thiêng hãy phù hộ cho con, cho cháu và cho chúng tôi tiếp tục cuộc hành trình đi tìm chân lý, đi tìm danh phận từ cái chết đau thương của ông.

Lật trang hồ sơ đầu tiên là những lá đơn của con ông Trần Đình San để nghị các cơ quan chính sách xem xét truy tặng danh hiệu liệt sĩ cho ông. Lời trong đơn giản dị, khiêm tốn mà tha thiết đến nao lòng. Đọc các nhân chứng lên tiếng kiến nghị Nhà nước xét truy tặng liệt sĩ cho ông cũng chân tình và tha thiết. Cái chết tỏ như ban ngày, mà sao danh phận của ông vẫn mờ khuất. Chúng tôi chép lại xác nhận của một số nhân chứng và văn bản lưu trong hồ sơ của gia đình ông:

- Tôi là Nguyễn Như Khâm, nguyên cán bộ Huyện đội trưởng huyện Đông Quan, hiện nghỉ hưu tại phường Kỳ Bá, thị xã Thái Bình xin xác nhận với tổ chức về trường hợp ông Trần Đình San, quê xã Đông Tân huyện Đông Hưng, tỉnh Thái Bình, nhập ngũ năm 1946, chức vụ Huyện đội trưởng Huyện đội Phụ Dực. Ông Trần Đình San bị bọn phản động chỉ điểm, địch bắt giam tại bốt Đổng Năm. Khi đó tôi giao nhiệm vụ cho bà Vũ Thị Khuyên là giao liên của huyện liên lạc với ông San để ông làm nội ứng cho ta đánh bốt Đổng Năm. Khi bị lộ, địch chuyển ông lên nhà tù Thái Bình rồi đưa sang Nam Định. Trên đường đi, ông chống lại, địch thủ tiêu tại bến phà Tân Đệ.

Đại tá Đỗ Văn Khôn, nguyên Phó Chỉ huy trưởng Bộ CHQS tỉnh Thái Bình viết tâm thư gửi cấp trên đề nghị Nhà nước xét truy tặng danh hiệu liệt sĩ cho quân nhân Trần Đình San ngày 26/9/2019.

Tôi cam đoan những lời khai trên là hoàn toàn đúng sự thật. Ngày mùng 1/7/1997, ký tên: Nguyễn Như Khâm. Chứng thực của UBND phường Kỳ Bá ngày mùng 4/7/1997 nơi ông Khâm cư trú. Phó Chủ tịch phường: Hoàng Ngọc Hải ký tên đóng dấu.

- Tôi là Vũ Thị Khuyên quê quán phường Kỳ Bá, thị xã Thái Bình xin cam đoan phát hiện với tổ chức trường hợp quân nhân Trần Đình San là Huyện đội trưởng, người xã Đông Tân, huyện Đông Hưng. Năm 1951-1952 tôi làm giao liên của huyện, đóng gần bốt Đổng Năm, được ông Nguyễn Như Khâm, Huyện đội trưởng huyện Đông Quan giao nhiệm vụ liên lạc với ông Trần Đình San đang bị địch giam tại bốt Đổng Năm để ông làm nội ứng. Sau bị lộ, giặc bắt ông San đưa đi rồi chúng bắn chết ông... Tôi cam đoan những lời khai trên là đúng sự thật. Ngày 10/7/1997, ký tên: Vũ Thị Khuyên. Xác nhận đóng dấu của Phó Chủ tịch UBND phường Kỳ Bá: Hoàng Ngọc Hải, ngày 14/7/1997.

Chứng thực của đảng viên Nguyễn Văn Khi, người cùng hoạt động với Trần Đình San viết ngày 29/3/2006 có đoạn: "Tôi quê xã Thái Thủy, huyện Thái Thụy. Khi ông Trần Đình San là Huyện đội trưởng Huyện đội Phụ Dực tôi là chiến sĩ của ông. Theo sự chỉ đạo của cấp trên, Huyện đội Phụ Dực đi sơ tán, ông San bị giặc Pháp bắt đem vào bốt Đổng Năm giam giữ. Sau địch chuyển ông đi Nam Định, trên đường đi ông chống lại chúng nên bọn lính bắn chết ông... Ông San xứng đáng được truy tặng là liệt sĩ.

Sau khi xem xét hồ sơ Bộ CHQS tỉnh Thái Bình đã cấp giấy báo tử số 15/QL-BCH ngày 15/2/1999 do Đại tá Phạm Phú An ký. Nội dung tờ báo tử ghi: Quân nhân Trần Đình San, quê quán xã Đông Tân, huyện Đông Hưng, nhập ngũ tháng 1/1946, chức vụ Huyện đội trưởng, đơn vị Huyện đội Phụ Dực thuộc Tỉnh đội Thái Bình. Hy sinh ngày 16/2/1952 trong trường hợp bị địch bắt rồi bắn chết. Đề nghị Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội trình Chính phủ tặng Bằng Tổ quốc ghi công cho đồng chí Trần Đình San.

Hơn 6 năm trôi qua, tờ giấy báo tử nằm trong bộ hồ sơ, gửi đi không có kết quả... Đến năm 2006, Nhà nước có chính sách giải quyết các trường hợp người có công còn tồn đọng, gia đình và địa phương tiếp tục lập hồ sơ mới. Trong biên bản xét giải quyết tồn đọng của xã Đông Tân, huyện Đông Hưng ngày 14/4/2006, phần kết luận ghi: Quân nhân Trần Đình San sinh năm 1905 tại xã Đông Tân, huyện Đông Hưng, nhập ngũ tháng 1/1946, hy sinh tháng 2/1952 trong trường hợp bị địch bắt, bắn chết. Hội đồng xét giải quyết tồn đọng xã

Đông Tân đề nghị các cấp có thẩm quyền xem xét suy tôn liệt sĩ cho ông Trần Đình San. Chủ tịch UBND xã Ngô Văn Vang ký tên, đóng dấu, cùng sáu chữ ký và con dấu đại diện Đảng ủy, MTTQ xã, Ban CHQS, Ban Công an, Ban Thương binh xã hội, Hội Cựu chiến binh xã Đông Tân. Cùng với các văn bản đề nghị của Ban CHQS huyện Đông Hưng, của Bộ CHQS tỉnh Thái Bình, hồ sơ đề nghị xét liệt sĩ cho quân nhân Trần Đình San được chuyển lên cơ quan chính sách cấp trên.

Các con cháu của ông San rất hy vọng, nhưng chờ mãi, chờ gần 6 năm vẫn không có khả quan gì. Ngày 27/6/2012, người con trai của ông Trần Đình San là Trần Đình Tảo, Trung tá quân đội và vợ là Lê Thị My, Thiếu tá quân đội cùng ký vào đơn gửi lên Văn phòng Chủ tịch nước, kèm theo 13 loại giấy tờ, văn bản khác. Gần một tháng sau gia đình nhận được trả lời của Phó Chủ tịch nước ghi ở góc đơn: Kính chuyển đồng chí Hải Chuyên, Bộ trưởng Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Đề nghị đồng chí chỉ đạo giải quyết đơn này, tránh thiết cho liệt sĩ và gia đình, nếu đúng như đơn viết. Ngày 20/7/2012, ký tên Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Doan. Những tưởng có ý kiến của Phó Chủ tịch nước, cơ quan chính sách phải xem xét, được hay không được phải trả lời công dân. Vậy mà nhiều năm sau đó vẫn lảng chìm. Vì sao cái chết của quân nhân Trần Đình San chỉ diễn ra trong giây phút, có các nhân chứng xác nhận, mà sao những người ghi nhận cái chết cho ông lại khó vô cùng và không biết bao lâu nữa sự việc mới kết thúc. Lăn ngược lại bộ hồ sơ, chúng tôi xin trích một số văn bản chính để mọi người chia sẻ.

Công văn số 555/CS ra ngày 27/5/2006 của Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị Bộ Quốc phòng gửi Bộ CHQS tỉnh Thái Bình, phần cuối ghi: Đề nghị Bộ CHQS tỉnh Thái Bình chỉ đạo hoàn chỉnh hồ sơ, cấp giấy báo tử, giới thiệu đến Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Thái Bình giải quyết chính sách theo quy định hiện hành. Ký thay Cục trưởng, Phó Cục trưởng: Đại tá Lê Thế Hải.

Gần 3 năm sau, ngày 15/5/2009, Cục Chính trị, Bộ Tư lệnh Quân khu 3 có Văn bản số 962/CCT-CS gửi Cục Chính sách, Tổng Cục chính trị. Đoạn cuối văn bản ghi: Toàn bộ hồ sơ đề nghị do Bộ CHQS tỉnh Thái Bình hoàn thiện tại thời điểm có hiệu lực của Thông tư số 16. Đề nghị Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị xét, báo cáo Bộ Quốc phòng trình Thủ tướng Chính phủ cấp Bằng Tổ quốc ghi công, suy tôn liệt sĩ cho đồng chí Trần Đình San. Ký thay Chủ nhiệm, Phó Chủ nhiệm, Đại tá: Đinh Xuân Ứng.

Ngày 20/7/2009, Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị cho lập Phiếu thẩm định hồ sơ mang số 182/CS-HP, đoạn cuối phiếu thẩm định ghi: Hồ sơ đề nghị xác nhận liệt sĩ Trần Đình San được hoàn thiện trước ngày Nghị định số 54/2006/NĐ-CP, ngày 26/5/2006 của Chính phủ có hiệu lực thi hành. Nhất trí với đề nghị của Cục Chính trị Quân khu 3, trình Chính phủ tặng Bằng Tổ quốc ghi công, suy tôn liệt sĩ cho quân nhân Trần Đình San. Trưởng phòng Hậu phương quân đội: Đại tá Ngô Công Đoàn ký.

Soi lại giấy tờ trên, nhiều người cho là các văn bản đã hội tụ đủ tính pháp lý. Sau đó hồ sơ được gửi lên Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Ai cũng nghĩ con đường đến với liệt sĩ Trần Đình San đã thông, chắc sẽ không còn ách tắc. Ai ngờ ngày 16/8/2011, Cục Người có công, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội ra Văn bản số 729/NCC gửi Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị nêu rõ: Trường hợp ông Trần Đình San có giấy báo tử số 89/BCH-CS của Bộ CHQS tỉnh Thái Bình cấp ngày 6/9/2007 không thuộc diện áp dụng theo hướng dẫn Kế hoạch số 611-LĐTBXH ngày 3/3/2009 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Ký thay Cục trưởng, Phó Cục trưởng: Lê Hồng Sơn.

Vậy là tờ giấy báo tử lần hai của quân nhân Trần Đình San không thuộc diện quy định được Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội xem xét. Ngay sau đó Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị nơi 5 năm trước đề nghị Bộ CHQS tỉnh Thái Bình cấp giấy báo tử cho quân nhân Trần Đình San, ra Văn bản số 993/CS-HP ngày 4/10/2011 gửi Cục Chính trị, Quân khu 3 ghi: Trường hợp đồng chí Trần Đình San được Bộ CHQS tỉnh Thái Bình cấp giấy báo tử số 89/BCH-CS ngày 6/9/2007 không thuộc diện áp dụng tại Công văn số 1308/CT-CS ngày 14/9/2009 của Tổng cục Chính trị. Ký thay Cục trưởng, Phó Cục trưởng Đại tá Trần Quốc Dũng. Thế là hai cơ quan chính sách cao nhất của hai bộ, Bộ Quốc phòng và Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội không chấp nhận tờ giấy báo tử của Bộ CHQS tỉnh Thái Bình. Vậy tờ giấy báo tử sẽ gửi đến cơ quan nào đây. Hồ sơ của Trần Đình San sẽ đi về đâu đây?

8 năm qua kể từ ngày tờ giấy báo tử mang số 89/BCH-CS không có hiệu lực, đến nay câu chuyện vẫn vòng vo chưa có hồi kết. Các con ông Trần Đình San tiếp tục viết đơn đề nghị đòi danh phận cho cha. Nhưng đòi mãi vẫn chưa thấu động "trời xanh". Năm 2016, người cháu của ông là Nguyễn Thọ Trúc thương binh loại 3/4 gửi tiếp đơn kêu cứu cho ông ngoại, lên Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị.

Cục xem xét rồi sau đó ra Văn bản số 2429/CS-TBLS ngày 16/9/2016 gửi Cục Chính trị, Quân khu 3. Trong mục 2 Công văn ghi: Bộ CHQS tỉnh Thái Bình phối hợp với các cơ quan và chính quyền địa phương sưu tập tài liệu chứng cứ có liên quan đến sự việc của đồng chí Trần Đình San, chủ trì tổ chức hội nghị gồm các cơ quan Bộ CHQS, Công an tỉnh, Sở Lao động - Thương binh và Xã hội, Hội Cựu chiến binh, Ban Nội chính Tỉnh ủy, Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện Đông Hưng, Đảng ủy, UBND xã Đông Tân. Mời các đồng chí nguyên là lãnh đạo chủ chốt của huyện Đông Hưng, của Ban CHQS huyện và Bộ CHQS tỉnh Thái Bình giai đoạn 1950 - 1960 để xác minh, kết luận về trường hợp hy sinh của đồng chí Trần Đình San. Căn cứ kết quả xác minh, nếu đủ điều kiện theo Nghị định số 31/2013/NĐ-CP ngày 9/4/2013 của Chính phủ thì cho hoàn thiện hồ sơ, đề nghị báo tử xác nhận liệt sĩ theo quy định. Đề nghị Cục Chính trị, Quân khu 3 quan tâm chỉ đạo cơ quan, đơn vị triển khai thực hiện. Ký thay Cục trưởng, Phó Cục trưởng: Đại tá Ngô Quang Phúc. Mục nơi nhận có tên Nguyễn Thọ Trúc người làm đơn, thay trả lời.

3 năm sau, ngày 25/1/2019, Bộ CHQS tỉnh Thái Bình tổ chức hội thảo theo nội dung Công văn số 2429/CS-TBLS ngày 16/9/2016 của Cục Chính sách, Tổng cục Chính trị. Trong hội thảo có một số ý kiến trái chiều, đưa ra những tồn nghi về ông Trần Đình San. Ông San bị địch bắt vào thời điểm huyện Phụ Dực có người khác làm Huyện đội trưởng. Phần đông ý kiến đồng thuận đề nghị giải quyết tồn đọng, suy tôn liệt sĩ cho quân nhân Trần Đình San. Bởi khi đó địch rất mạnh, cấp trên có chủ trương sơ tán để bảo tồn lực lượng. Trong thời gian đi sơ tán ông Trần Đình San bị địch bắt sống. Đại tá Đỗ Văn Khốn, nguyên Phó Chỉ huy trưởng Bộ CHQS tỉnh Thái Bình khẳng định 3 điều mà ông được biết. Ông nói: Ông Trần Đình San có là quân nhân, nhập ngũ tháng 1/1946. Hai là, ông Trần Đình San có bị giặc Pháp bắt, bị tra tấn, đánh đập nhưng trung thành, không phản bội khai báo. Ba là, ông Trần Đình San có bị địch bắn chết ở bến phà Tân Đệ năm 1952, ông xứng đáng được xác nhận là liệt sĩ. Đại biểu Công an tỉnh Thái Bình cho biết: Quá trình tra cứu hồ sơ ông Trần Đình San cho đến nay chưa có phát hiện nào ông San bị địch bắt đã đầu hàng và phản bội xưng khai với địch... Sau 16 lượt ý kiến, Đại tá Khiếu Quang Bình, Phó Chính ủy Bộ CHQS tỉnh kết luận: Ông Trần Đình San có tham gia lực lượng vũ trang, làm Huyện đội trưởng huyện Đông Quan trước tháng 5/1949. Từ tháng 6/1949 đến tháng 5/1950 sang làm Huyện đội trưởng huyện Phụ Dực. Ông Trần Đình San có bị địch bắt và bị địch bắn chết. Tuy nhiên, khi bị địch bắt ông San không còn giữ vai trò Huyện đội trưởng huyện Đông Quan và Huyện đội trưởng huyện Phụ Dực. Bộ CHQS tỉnh tiếp tục chỉ đạo cơ quan chức năng làm rõ những tồn nghi về ông Trần Đình San và báo cáo Ban Chỉ đạo của tỉnh để thực hiện chế độ chính sách đối với ông theo quy định của Đảng và Nhà nước.

Xung quanh cái chết của quân nhân Trần Đình San đã có khá nhiều văn bản, đơn từ, nhân chứng xác nhận... Từ tờ giấy báo tử lần một mang số 15/QL-BCH ngày 15/2/1999 tới tờ giấy báo tử lần hai mang số 89/BCH-CS ngày 6/9/2007 đến nay năm 2019 đã 20 mùa đông trôi qua, thủ tục làm liệt sĩ của ông Trần Đình San vẫn còn đang tiếp diễn. Trước những dư luận xã hội, Báo Thái Bình đã vào cuộc và cho đăng bài: "Hy sinh đã 67 năm chưa được suy tôn liệt sĩ" ra ngày 17/3/2019. Bài báo mang tính phản biện sâu sắc, nhưng đậm chất nhân văn và nói lên nỗi trăn trở đến

thất lòng. Không rõ linh hồn ông Trần Đình San nơi cõi âm có thấu chăng? Gần 70 năm hy sinh qua hai lần báo tử, thủ tục xác nhận thân phận ông trên cõi thế còn kéo dài bao lâu nữa. Linh hồn ông và các con cháu của ông đã mong đợi bao năm trời, giờ đây vẫn khắc khoải chờ mong.

Trong buổi làm việc mới nhất của Ban Chính sách, Bộ CHQS tỉnh Thái Bình ngày 19/9/2019 vừa qua. Chúng tôi xin trích mục 4 phần kết luận do Thượng tá Nguyễn Ngọc Đông, Phó Chủ nhiệm Chính trị ký, có đoạn ghi: "Đến thời điểm này, từ kết quả xác minh thông tin, thì trường hợp ông Trần Đình San khi bị bắt, bị địch bắn chết không giữ chức Huyện đội trưởng, Huyện đội Phụ Dực nữa, do đó không đủ điều kiện để Bộ CHQS tỉnh đề nghị xác nhận là liệt sĩ...".

7 ngày sau, Đại tá Đỗ Văn Khốn nguyên Phó Chỉ huy trưởng Bộ CHQS tỉnh Thái Bình, là một trong những người xác nhận đề nghị suy tôn liệt sĩ cho ông Trần Đình San, bức xúc quá, ông đã viết bức tâm thư gửi Bộ Tư lệnh Quân khu 3 và gửi Bộ CHQS tỉnh Thái Bình nơi ông đã từng công tác. Một đoạn trong bức tâm thư Đại tá Đỗ Văn Khốn viết: "Tôi thiết nghĩ ông Trần Đình San là quân nhân bị địch bắt, chúng đánh đập tra tấn dã man, không lý khai, không đầu hàng phản bội. Khi bị bắt, trong tay địch ông vẫn sẵn sàng làm nội ứng cho bộ đội ta công đồn. Khi giặc đưa sang Nam Định giam, ông tìm cách chống cự lại, bị địch bắn chết tại chỗ. Những hành động đó đã xứng đáng là một sự hy sinh anh dũng. Tôi kính mong các cơ quan chức năng xem xét thấu đáo về công lao với cách mạng và sự hy sinh của đồng chí Trần Đình San sao thấu tình, đạt lý, xác nhận danh hiệu liệt sĩ cho đồng chí Trần Đình San. Ký tên: Đỗ Văn Khốn. Ủy ban nhân dân phường Bồ Xuyên, thành phố Thái Bình nơi ông Khốn cư trú xác nhận đóng dấu ngày 8/10/2019. Ký thay Chủ tịch, Phó Chủ tịch Nguyễn Thị Mai.

Vậy là chỉ trong tháng 9/2019, hai người lãnh đạo cùng một cơ quan Bộ CHQS tỉnh Thái Bình, mỗi người một ý kiến. Đại tá Đỗ Văn Khốn (thế hệ trước) khẳng định ông Trần Đình San xứng danh là liệt sĩ. Thượng tá Nguyễn Ngọc Đông (thế hệ sau) cho là ông Trần Đình San không đủ điều kiện liệt sĩ.

Ngược về thời gian gần 20 năm trước, cơ quan chính sách Tỉnh đội Thái Bình khẳng định quân nhân Trần Đình San đủ điều kiện là liệt sĩ và đã hai lần ra quyết định giấy báo tử. Cũng cơ quan chính sách Bộ CHQS tỉnh Thái Bình hôm nay lại ra văn bản cho rằng ông San chưa đủ tiêu chuẩn suy tôn liệt sĩ. Hai thế hệ làm chính sách cùng một cơ quan "trái chiều" nhau như thế, hương hồn ông biết dựa vào ai?

Chúng tôi trực tiếp đến gặp Đại tá Đỗ Văn Khốn người vừa viết bức tâm thư. Đại tá Đỗ Văn Khốn đã 90 tuổi, vẫn minh mẫn, tâm sự với chúng tôi đầy vẻ xúc động. Ông nói: Nếu có cuộc hội thảo lần thứ 2 về ông Trần Đình San tôi sẽ vạch ra những điều làm sai trái của cơ quan chính sách mà trước đó trong Ban Chỉ huy Tỉnh đội chúng tôi đã khẳng định sự hy sinh của ông Trần Đình San và đề nghị Nhà nước xét suy tôn liệt sĩ cho ông. Cùng với chúng tôi còn nhiều nhân chứng khác từng công tác với ông San cung cấp, sao họ không tin, không làm, mà chỉ dựa vào một số ít ý kiến rồi phủ nhận sự hy sinh của ông...

Người cháu ngoại của ông Trần Đình San, thương binh Nguyễn Thọ Trúc nghẹn lòng vì sự bức xúc, ông nói: "Vậy gia đình chúng tôi biết làm sao bây giờ. Con cháu đi kêu cứu ông rồi đây phải đến nơi nào đây. Đến bao giờ danh phận của ông chúng tôi mới được cơ quan có thẩm quyền làm sáng tỏ?".

TÔN THẦN LÀNG HÚ

■ QUANG VIỆN

Ngọc phá đình Hú (làng Hú, xã Bái Trạch, tổng Hồng Vũ, huyện Ngự Thiên, đạo Sơn Nam (nay là làng Hú, xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà) chép "Trái các triều đại từ Hùng Duệ vương đến Đinh, Lý, Trần, Lê... đời nào cũng ban sắc phong, gia phong mỹ tự cho làng Hú, cho cụm đình, chùa, miếu làng Hú. Đợi đến đời vua Trần Thái Tông, khi quân Nguyên Mông tràn sang xâm chiếm nước ta, Quốc công Tiết chế Hưng Đạo Đại vương đã đến cung sở của tứ vị Đại vương làng Hú dâng hoa dâng quả thực cầu thần linh phù hộ đánh thắng quân giặc Nguyên Mông bạo tàn hiệu quả linh nghiệm. Vua Trần gia phong mỹ tự linh ứng tôn thần cho tứ vị Đại vương là "Vạn cổ phúc thần" ...

Cụm đình, chùa làng Hú, xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà.

Tương truyền, ở làng Hú có đôi vợ chồng họ Nguyễn, húy danh Bảo Công sống lương thiện được thiên đình cho thủy thần linh ứng đầu thai đợi đến ngày mùng 10 tháng Giêng năm Mậu Thìn giáng sinh một bào thai có 4 người con trai tuần tú, lớn lên làm từ tướng giúp Hai Bà Trưng đánh tan quân giặc Đông Hán thu non sông về một mối. Ngày ca khúc khải hoàn, 4 vị linh thần cáo từ song thân phụ mẫu hóa về thủy cung, Hai Bà Trưng thương xót cho dựng đền, miếu ở làng Hú phụng thờ... Cụm di tích đình, chùa làng Hú, xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà có giá trị nghệ thuật kiến trúc độc đáo. Đình Hú thờ tứ vị Đại vương thành hoàng làng có công phò giúp Hai Bà Trưng đánh tan quân giặc Đông Hán bảo vệ non sông, bờ cõi. 4 anh em con ông Nguyễn Bảo Công và bà Trần Thị là Đông Mậu, Hải Đáp, Phổ Chiếu và Cự Gia. Sau khi đánh tan quân giặc Đông Hán, Hai Bà Trưng lên ngôi đã phong tước cho 4 anh em họ Nguyễn, ban thưởng nhiều vàng, bạc, châu báu và phong thái ấp ở làng Hú, xã Bái Trạch. Không bao lâu sau chiến thắng, 4 anh em họ Nguyễn đột ngột hóa về trời, Hai Bà Trưng thương xót gia phong thần hiệu "Đại vương thượng đẳng phúc thần", sắc phong cho nhân dân làng Hú dựng miếu, xây đình, chùa thờ phụng tứ vị Đại vương.

Các bậc cao niên làng Hú vẫn "thuộc lòng" câu chuyện truyền

ngôn về sự tích tứ vị Đại vương thành hoàng bản cảnh làng Hú. Truyền ngôn rằng, xưa kia làng Hú có gia đình họ Nguyễn, húy Bảo Công và Trần Thị. Hai vợ chồng làm nhiều việc thiện tích phúc, hiếm nổi ông bà muộn đường con cái. Một ngày hè trời nóng bức, bà Trần Thị ngồi hóng mát ở bờ sông, bỗng dưng dưới sông có con Giao Long to lớn lao tới quẩn chặt người bà. Bà Trần Thị ngất đi, dân làng thấy vậy chạy về báo cho Bảo Công biết. Bảo Công lo sợ liền lập đàn cầu đảo. Đêm ấy, Bảo Công nằm mộng chiêm bao thấy cụ già râu tóc bạc phơ nói với Bảo Công: "Đó là điềm lành, Thượng thiên thấy nhà ngươi chăm chỉ, hiền lành, làm nhiều việc thiện tích phúc nên ban phúc cho 4 vị thủy thần giáng thế đầu thai làm con cái". Rồi bà Trần Thị hoài thai, nhằm ngày mùng 10 tháng Giêng năm Mậu Thìn sinh ra một bọc, bọc nở ra 4 người con trai khôi ngô, tuấn tú. Lớn lên 4 người con trai của Bảo Công chăm chỉ dùi mài kinh sử, tập luyện cung kiếm. Một hôm, các vị chức dịch trong làng họp bàn xây dựng hành cung bảo vệ làng xóm. 4 người con trai Bảo Công được dân làng phân công trấn ải bốn phương và đặt phiên hiệu: Đệ Nhất Đông Mậu cung; Đệ Nhị Hải Đáp cung; Đệ Tam Phổ Chiếu cung; Đệ Tứ Cự Gia cung. Nhận nhiệm vụ làng giao, 4 anh em họ Nguyễn đồng thanh: "Ta vâng lệnh Thượng Thiên tháo nhập làm con trai

họ Nguyễn, để bảo vệ dân làng cần nhanh chóng "xúc tinh binh lương, âm đồ đại sự" mới có thể diệt trừ Tô Định, bảo vệ nước Nam. Rồi quân giặc kéo đến, trên là phủ Khoái Châu, dưới là phủ Tân Hưng 4 anh em họ Nguyễn cùng hương binh giao chiến với quân Tô Định 20 trận đều toàn thắng. Uy thế 4 anh em họ Nguyễn nức tiếng xa gần. 4 anh em họ Nguyễn lại nói với dân làng rằng: "Chúng ta có chí lớn mà chưa được sánh cùng người trung chính làm sự nghiệp lớn nên nghiệp lớn khó thành. Xem thiên văn chúng ta biết, đất Tây phương nước Việt ta có nữ tướng thánh nhân, hiếm vì vua tôi chưa gặp nhau nên chưa dung đạt ý đồ lớn". Rồi một ngày ở "Hát Môn giang khẩu" huyện Phúc Lộc, phủ Quảng Oai có nữ tướng là Trung Trắc cháu ngoại vua Hùng cùng em gái Trung Nhị chuẩn bị khởi binh "đền nợ nước, trả thù nhà" quyết giết sạch giặc Đông Hán, giết Thái thú Tô Định trả thù cho chồng là Thi Sách. Nghe tiếng 4 anh em họ Nguyễn ở làng Hú, Trung Trắc sai Trung Nhị về làng Hú thỉnh mời 4 anh em họ Nguyễn về Hát Môn tụ nghĩa. 3 vạn binh mã cùng 4 vị chủ tướng trẻ tuổi rầm rập kéo quân về Hát Môn hội nghĩa cùng nữ tướng Trung Trắc. Theo ngọc phá, thần phá, thần tích đình, chùa, miếu (làng Hú, xã Bái Trạch) và truyền ngôn: Thời nhà Hán sau khi đánh chiếm nước ta, Hán Vũ Đế đã cử

**Ông Nguyễn Văn Thượng,
Chủ tịch Hội Cựu chiến binh xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà**

Cụm di tích lịch sử văn hóa đình, chùa, miếu (ngôi miếu cổ đã bị phá) làng Hú được công nhận di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia, là nơi hội họp và hoạt động bí mật của Chi bộ đảng xã Hòa Hú, tổng Hiệu Vũ, huyện Ngự Thiên. Dưới sự lãnh đạo của Chi ủy chi bộ, đồng chí Nguyễn Văn Kiểm và Nguyễn Văn Bảy (người làng Hú) đã đứng ra thành lập "Hội cùng đình" nhằm tập hợp quân chúng đấu tranh chống bọn cường hào, địa chủ gian ác, phá bỏ hủ tục lạc lậu, xây đời sống mới. Ngày nay, lực lượng cựu chiến binh xã Hòa Tiến nói chung và thôn Hú nói riêng luôn đi đầu trong việc bảo tồn và phát huy giá trị lịch sử văn hóa, tăng cường giáo dục truyền thống lịch sử, văn hóa, truyền thống yêu nước và cách mạng của quê hương cho các thế hệ tiếp nối.

**Cựu chiến binh Nguyễn Xuân Tấn,
thôn Hú, xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà**

Đình Hú được xây dựng với lối kiến trúc chạm khắc gỗ nghệ thuật độc đáo, tuy nhiên một số cột đình đã xuống cấp và được tôn tạo vào năm 2009 chủ yếu bằng nguồn vốn xã hội hóa. Thời xa xưa, đình Hú được xây dựng nhỏ và được xây dựng lại thời hậu Lê, đến đời các vua triều Nguyễn đình đều được tu bổ, tôn tạo và sắc phong, do vậy cụm di tích đình, chùa Hú mang đậm dấu ấn kiến trúc hậu Lê và Nguyễn.

**Cựu chiến binh Nguyễn Văn Tháp,
thôn Hú, xã Hòa Tiến, huyện Hưng Hà**

Cụm di tích đình, chùa Hú là cơ sở hoạt động của phong trào cách mạng lớn nhất huyện Hưng Nhân (nay là huyện Hưng Hà), cạnh "chái" đình còn căn hầm bí mật nuôi giấu cán bộ cách mạng, do đó làng Hú được Chủ tịch nước tặng "Bằng có công với nước".

Thái thú Tô Định sang cai trị và áp dụng chính sách hà khắc của nhà Hán để đàn áp nhân dân ta, chúng cướp đoạt của cải, châu báu, trong đó có việc bắt dân Giao Chỉ lên rừng tìm sản vật quý hiếm như ngà voi, sừng tê giác, trầm hương và xuống biển mò ngọc trai khiến cho lòng dân oán thán, căm thù. Trung Trắc, Trung Nhị là hai chị em ruột, con gái Lạc tướng huyện Mê Linh thuộc dòng dõi vua Hùng. Trung Trắc cùng chồng là Thi Sách tính kế khởi binh chống nhà Hán, bảo vệ non sông. Theo các nguồn khảo luận khi chưa có cuộc khởi nghĩa của Hai Bà Trưng, Thái thú Tô Định đã vô cơ giết chết Thi Sách, hành vi bạo ngược của Tô Định càng làm cho Trung Trắc cùng em gái là Trung Nhị thêm quyết tâm tiến hành cuộc khởi nghĩa đánh đổ chính quyền đô hộ "đền nợ nước, trả thù nhà", dựng lại cơ nghiệp xưa của các vua Hùng. Ba năm sau, nhà Hán cử tướng Phục Ba Mã Viện sang nước ta để tiếp tục cuộc xâm chiếm. Nhiều trận đánh nổi tiếng đã diễn ra ở nhiều khu vực khác nhau kéo dài từ Phú Thọ xuống tận đất Ngự Thiên...

Sử cũ ghi cuộc khởi nghĩa của Hai Bà Trưng thu hút sự hưởng ứng của các lạc hầu, lạc tướng và nhân dân ta. Xuất phát từ Hát Môn, Hai Bà đánh phá đô úy trị của giặc ở Hạ Lôi (Mê Linh) sau đó kéo quân từ Mê Linh xuống Tây Vu đánh chiếm Cổ Loa, từ Cổ Loa, quân của Hai Bà Trưng vượt sông Hồng, sông Đuống đánh chiếm thành Luy Lâu (nay là Bắc Ninh) là châu trị và quận trị của bọn đô hộ nhà Hán và truy quét tàn quân đến tận cửa biển Thái Bình nay. Hoảng sợ trước khí thế ngút trời của nhân dân ta, bọn địch không thể chống cự được đành bỏ chạy tháo thân về nước. Thái thú Tô Định cũng lên bám theo lũ tàn quân về nước. Chỉ trong vòng hai tháng, nghĩa quân Hai Bà Trưng đã giải phóng toàn bộ 65 quận, huyện, thành giành lại chủ quyền dân tộc. Mùa hè năm Canh Tý (năm 40 sau Công nguyên) Trung Trắc được tướng sĩ tôn làm vua, hiệu là Trưng Nữ Vương, đóng đô ở Mê Linh. Trưng Nhị được phong là Bình khôi Công chúa. Các tướng sĩ khác đều được phong thưởng chức tước, tiền bạc, ruộng đất. Dân cả nước được miễn thuế hai năm liền.

PHÁO ĐÀI ĐỒNG BẰNG

■ BÚT NGŨ
Thành phố Thái Bình

Cuộc cũng như giặc, phải đánh giáp đầu nó mới chùn cụ ạ! - Anh Tính thích thú theo dõi câu chuyện của cụ Nghệ rồi nói vậy.

Cụ Nghệ toan dẫn anh Tính vào nhà mình. Thấy anh chăm chú nhìn cây lựu quá to bằng nắm tay, da xanh bóng loáng, cụ đưa anh ra vườn:

- Đồng chí xem cây, tôi mang ghé ra đây ngồi cho mát.

Vườn nhà cụ Nghệ không rộng. Gọi là vườn rau thì không hẳn đúng, vì có vài khóm nhài, vài cây ngâu, hương bay thoang thoang... Gọi là vườn hoa cũng không đúng, vì nó có một giàn tre bên trên, mướp, bí trở hoa vàng, quả treo lủng lẳng. Bên dưới, mông toi leo kín hàng giậu cao ngang thắt lưng. Một luống rau ngót lá mỏng và mềm... Cũng có thể gọi là vườn thuốc, vì có cây lựu ở góc ngoài, cây hồng gốc trong. Sát chum nước thì bạch hà, sát gốc cau thì gừng, nghệ, địa liên xanh um.

Cụ Nghệ đưa chiếc chõng tre ra. Anh Tính chạy lại đỡ. Ông cụ mang đôi quạt mo, khay chén ra theo. Kéo chiếc khăn vắt vai lau chén, ông cụ gọi lại câu chuyện lúc đi đường:

- Lúc này đồng chí nói đến chỗ âm mưu giặc. Tôi nghe dịp sinh nhật Cụ Hồ, tính ta phá tề nhiều lắm.

- Năm phân phá ba, cụ ạ. Nhiều nơi giặc kéo quân vào lập lại tề, bộ đội, du kích ra đánh, nó không vào được. Ở Thư Trì, ta phá đồn Thanh Hương, đánh đồn Ô Mễ, hai đồn giặc đầu tiên bị ta đánh, đúng lúc nó vừa rêu rao âm ỉ là đã hoàn toàn bình định Thái Bình.

Cụ Nghệ trao chén nước hoa chè tươi cho anh Tính. Chén nước xanh trong có những hạt nhụy vàng lơ lửng. Cụ vuốt chòm râu hể hả:

- Mặt trận chúng tôi tổ chức học thư Cụ Hồ gửi phụ lão toàn quốc. Quốc gia chi hưng, phụ lão phù chi. Quốc gia chi nguy, phụ lão cứu chi. Quốc gia hưng suy tôn vong, phụ lão giai hữu trọng trách⁽¹⁾, Cụ dạy thật là chí lý. Nói có đồng chí ở tỉnh về, cái đạo đầu năm, giặc o ép, phân đông các cụ ở xã tôi không nghĩ đến lập tề đâu. Có mấy người thôi, họ sợ cháy nhà, mất của, muốn lập tề để cầu an. Nhưng các cụ chúng tôi không cho, họ phải chịu... Đồng chí uống nữa tôi rót. Về mùa hoa chè, tôi hái riêng nấu vào siêu đất. Uống nó hương thơm, vị ngọt. Đi nắng về, uống vài chén là tỉnh người.

Anh Tính uống nước. Hương thơm của chén nước, hương thơm của hoa vườn làm anh nhẹ người. Cuộc đời cách mạng khiến anh đi đến nhiều nơi. Mỗi nơi anh phát hiện ra một điều kỳ thú. Anh không ngờ mình lại ngồi xem hoa uống trà ngay trong một làng chiến đấu, cái làng ở sát đồn giặc thế này...

- Cụ ạ! - Anh Tính nói - Sắp tới, ta kỷ niệm ngày Cách mạng thành công. Ta đang kháng chiến, kỷ niệm ngày Cách mạng là để thúc đẩy kháng chiến, cổ vũ toàn dân đánh giặc. Cụ phụ trách công tác Mặt trận, cụ góp phần vào việc ấy. Rồi đây, ta với giặc vật lộn, có trận thắng, có trận thua. Các cụ khuyên bảo con cháu thế nào để họ vững tin, tin như Cụ Hồ đã tin. Giữa lúc đất nước đen tối, Cụ chỉ có hai bàn tay không mà gây được mầm mống cho cách mạng, rồi đưa cách mạng đến thành công. Phải có lòng tin mạnh mẽ mới làm được như vậy. Ngày nay ta kháng chiến, khó khăn tày núi nhưng chưa bằng Cụ Hồ gây dựng phong trào cách mạng. Cách mạng thắng thì kháng chiến cũng nhất định thắng, phải không cụ?

Câu chuyện kéo dài đến khi trăng thượng tuần đã in cái bóng lười liềm xuống mặt ao nước trong veo.

19

Huyện đội Tiên Hưng chọn đình Thượng làng Nguyễn làm địa điểm tuyển quân mấy xã phía nam huyện.

Ảnh minh họa

Trên hai cái cổng tả hữu sân đình treo hai tấm cánh cửa gỗ lim, có dòng chữ phấn trắng, nét đậm:

Thanh niên tòng quân giết giặc cứu nước!

Cách mạng tháng Tám thành công muôn năm!

Ngôi đình mở hết cửa. Hiên ngoài đặt bộ bàn ghế. Đồng chí cán bộ tỉnh đội người dong dỏng cao, rút tập giấy trong xà cột ra, rà lại những tên xã, chuẩn bị thứ tự tuyến trước, tuyến sau. Bên kia bàn, ông bác sĩ thấp bé, trán hói đến đỉnh đầu, bóng như quang dầu; mảng tóc hoa râm chạy rêu từ bên phải vòng sau gáy sang bên trái. Ông tựa lưng thành ghế, hai tay khoanh trước ngực, chốc chốc lại mớm cái đồng hồ quả quýt ở túi ra ngó.

Thanh niên các xã đã đến. Một toán ngồi dưới gốc si. Toán thứ hai ngồi ở hiên đình. Toán thứ ba đứng rải rác quanh gốc đa... hồi hộp, chờ đợi.

Đám trẻ con xóm Đình nghe nói tuyến quân liền gọi nhau ra xem. Thấy các anh dắt lá xanh vào nón, mũ, chúng bắt chước ngay. Cành si, cành nhãn, chúng cắm vào cặp quần, cổ áo. Mỗi thằng cắt một đoạn dọc chuối làm súng. Một thằng lớn hơn cầm kèn ống đu đủ. Nó đứng ở cổng đình bắt chước anh Trù, tay chống nạnh, ngửa cổ lên trời, phùng má rạn từng tí hơi vào cái ống kèn tu... tu... Rồi nó hét "xung... phong... xung... phong...".

Những thằng cầm súng dọc chuối nhất loạt xòe bàn tay gạt rẹt... rẹt... rồi đuổi "giặc". Bọn "giặc" cũng bắn súng dọc chuối rồi vụt bậy mấy cái trước khi

chạy. Chúng len lỏi vào chỗ các anh thanh niên đang kê đứng, người ngồi trên sân, xem như đây là rừng cây. Một thằng "giặc" thắt dây quần lỏng chạy tốp bụng, quần tụt ngang đầu gối, vương cẳng, liền bị tóm gáy. Cụ cậu bị lôi sấn đi, không kịp kéo quần lên, đầu gối luỳnh quỳnh trong cặp quần.

Chuyến đưa hai chục thanh niên làng Nguyễn ra sân đình. Họ bước đều trong đội ngũ. Chuyến hồ đồng dục:

- Mốt hãy mốt!... Mốt hãy mốt!...

Ông Chính đeo túi đi sau cùng.

Đám trẻ con đang hò hét, thấy Chuyến đưa quân ra vội xúm lại xem.

Chuyến cho anh em điểu một vòng quanh sân đình, rồi vào giữa sân đứng nghiêm. Tiến về phía đồng chí cán bộ tỉnh đội, Chuyến giờ tay chào:

- Báo cáo ban chỉ huy, đơn vị Nguyễn Xá có mặt. Quân số hai mươi mốt. Hết!

- Đồng chí cho đơn vị giải lao, chuẩn bị khám tuyển. - Anh cán bộ tỉnh đội ra lệnh.

Ông Chính bước lại bắt tay anh cán bộ tỉnh đội và bác sĩ. Ông nhìn đám đồng, lòng ông hỉ hả, thỏa mãn. Thanh niên các nơi đến chả sắp xếp đội ngũ hàng lối gì. Thanh niên Nguyễn Xá thì đầu ra đó. Lúc này, các cậu đã lẻ tẻ ra sân đình, ông gọi ngay vào nhà ông, chờ đủ người, xếp đội ngũ đi cho có tư thế. Minh là xã sở tại. Đến sau một chút, làng hoàng, còn hơn đến trước xô bồ, loạc choạc.

Đủ bảy xã. Còn kém vài phút đến giờ làm việc. Anh cán bộ tỉnh đội cầm tờ giấy đứng ở thềm đình nói to:

- Các đơn vị chú ý! Sắp đến giờ khám tuyển. Ban chỉ huy lần lượt gọi theo thứ tự, đơn vị nào đến trước khám trước, đến sau khám sau. Mỗi đơn vị vào khám tập thể cùng một lúc... Thứ nhất, xã Phong Châu chuẩn bị!

Cán bộ chỉ huy của bảy đơn vị vội chạy ra sân đứng nghiêm giờ tay làm chuẩn, tập hợp quân của mình. Người chạy xiên ngang, xê dọc như mắc cửi. Tiếng còi "chuyt chuyt". Tiếng người gọi nhau "ơi ới". Mặt sân ồn ào mấy phút rồi im lặng. Bảy khối người hình thành bảy mảng đều đặn, thẳng tắp.

(còn nữa)

(1) Thư Hồ Chủ tịch gửi phụ lão toàn quốc. "Nước nhà hưng thịnh, phụ lão góp sức xây dựng. Nước nhà lâm nguy, phụ lão cứu nước. Nước nhà mạnh yếu, còn mất, phụ lão đều có trách nhiệm nặng nề".

HỢP THƯ BẠN ĐỌC

Tuần qua, tòa soạn Báo Thái Bình tiếp tục nhận được nhiều tin, bài, ảnh, tản văn, thơ, tạp bút, truyện ngắn... của các cộng tác viên trong và ngoài tỉnh. Tiêu biểu như tác giả: Đỗ Hà, Hồng Thắm, Trần Hiền (Đài TTTH Tiên Hải); Vũ Đông (Đài TTTH Kiến Xương); Cao Bá Khoát (Vũ Thư); Nguyễn Thanh (Kiến Xương); Nguyễn Ngọc Thanh, Hoàng Trung Dũng (thành phố Thái Bình); Nguyễn Tường Thuật (Thái Thụy); Trần Thị Minh (Lào Cai); Trần Xuân Thụy (Khánh Hòa); Phan Thành Minh (Đà Lạt); Đào Mạnh Long (Hải Phòng), Nguyễn Thị Loan, Lê Đình Bút (Hà Nội); Nguyễn Văn Chiến (Nghệ An); Lê Văn Thơm (Đà Nẵng); Nguyễn Văn Trụ, Trịnh Minh Thuyết (Thanh Hóa); Lê Hứa Huyền Trân (Bình Định)...

Chuẩn bị cho số báo tết và số xuân Canh Tý 2020, tác giả Trịnh Minh Thuyết có nhiều bài viết tổng hợp, thơ, câu đối tết gửi cộng tác như: "Một số nhân vật lịch sử tiêu biểu sinh năm Tý"; "Mùa xuân nhớ những vần thơ xuân của Bác Hồ"; "Thơ xuân năm Tý của Bác Hồ"; "Vi sao Tý đứng đầu 12 con giáp"; "Xuân đến rồi"; "Trời đất đang đón xuân về"; "Nắng xuân"; "Ra giêng mưa bụi"; "Mùa xuân thường đồng hành"...

Về các lĩnh vực kinh tế, văn hóa - xã hội, quốc phòng, an ninh trong tỉnh, tác giả Hồng Thắm có tin: Hội Nông dân huyện Tiên Hải thăm, động viên thanh niên trúng

tuyển nghĩa vụ quân sự năm 2020. Để góp phần cùng với địa phương hoàn thành tốt công tác tuyển chọn, gọi công dân nhập ngũ năm 2020, Hội Nông dân từ huyện đến cơ sở đã đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động các gia đình có con em trong diện nhập ngũ khi có giấy báo triệu tập, phải bố trí thời gian, nhất là thanh niên đi làm xa phải sắp xếp công việc về địa phương thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự. Hội Nông dân huyện Tiên Hải cũng tổ chức đoàn đến từng gia đình để nắm bắt tư tưởng, động viên thanh niên phát huy truyền thống cách mạng quê hương, sẵn sàng lên đường nhập ngũ. Đồng thời, Hội Nông dân huyện cũng giao chỉ tiêu mỗi cơ sở hội thăm, tặng quà ít nhất cho 2 con em hội viên nông dân tiêu biểu trong thực hiện Luật Nghĩa vụ quân sự. Lĩnh vực văn hóa văn nghệ, tác giả Vũ Đông đưa tin: Huyện Kiến Xương có trên 40 câu lạc bộ dân vũ rải đều ở 37 xã, thị trấn với sự tham gia của gần 2.000 hội viên hội phụ nữ. Tuy là phong trào tự nguyện, chị em tự đóng góp, đầu tư thiết bị âm thanh, trang phục, thuê giáo viên về hướng dẫn song được đông đảo chị em hưởng ứng. Tham gia dân vũ còn giúp chị em rèn luyện sức khỏe, khôi phục tinh thần, trí tuệ, đây còn là nơi giao lưu, gắn kết trong hội viên phụ nữ. Từ những lợi ích đó, Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Kiến Xương sẽ phối hợp với các

ngành, đoàn thể, chính quyền địa phương thành lập thêm các câu lạc bộ dân vũ ở các địa phương, đưa phong trào này lan tỏa sâu rộng đến cộng đồng, góp phần tích cực trong xây dựng đời sống văn hóa khu dân cư trên địa bàn huyện. Tiêu biểu trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh, tác giả Văn Dũng đưa tin: Đảng ủy Quân sự các huyện, thành phố phối hợp với ủy ban kiểm tra các huyện ủy, thành ủy tham mưu kiểm tra, giám sát 38 xã, phường, thị trấn về lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ quân sự, quốc phòng địa phương. Qua đó đã kịp thời tháo gỡ những khó khăn trong thực hiện tuyển chọn, gọi công dân nhập ngũ; huấn luyện dân quân tự vệ, dự bị động viên; đẩy nhanh tiến độ, chất lượng thực hiện các quyết định của Thủ tướng Chính phủ về chính sách đối với đối tượng chính sách.

Tin, bài, ảnh, thơ, truyện... cộng tác của các bạn đã, đang được biên tập, chọn đăng tải trên Báo Thái Bình điện tử (baothaibinh.com.vn) và báo giấy. Báo Thái Bình trân trọng cảm ơn sự nhiệt tình cộng tác của các bạn và mong các bạn tiếp tục cộng tác thường xuyên. Lưu ý mỗi tin, bài gửi về cộng tác, để nghị các bạn gửi kèm 1 - 3 ảnh có chú thích đầy đủ. Địa chỉ tiếp nhận tin, bài, ảnh cộng tác của các bạn gửi về: Tòa soạn Báo Thái Bình, số 13, phố Lý Thường Kiệt, thành phố Thái Bình, tỉnh Thái Bình hoặc hòm thư điện tử: toasoan@baothaibinh.com.vn.

Trân trọng!

THÔNG BÁO MỜI THẦU

Công ty TNHH Hoàng Thiện Nam thông báo mời thầu rà tìm xác tàu; khảo sát quay phim chụp ảnh xác tàu; lập phương án và trực vớt tàu NGỌC LAN 15 như sau.

Tên tàu : **NGỌC LAN 15**
Cấp tàu : VR SB
Tải trọng toàn phần : 2891 Tấn
Năm, nơi đóng/ Hoán cải : 2007 - Thái Bình /2019/ Thái Bình
Kích thước cơ bản (L x B x D x d): (74,47 x 10,80 x 6,20 x 5,40)m
Hàng hóa vận chuyển trên tàu : 2.800 tấn Clinker rời.
Tình trạng tàu : Tàu chìm tại vùng biển Quảng Trị, tọa độ khoảng (17016'N; 107009'E), độ sâu khoảng 50m.

Người liên hệ: **Phan Văn Ủy.**

Số điện thoại: 0913.292.732

Các đơn vị có đủ năng lực về trực vớt, cứu hộ, lặn khảo sát vui lòng gửi hồ sơ đấu thầu bao gồm: Giấy phép đăng ký kinh doanh; hồ sơ năng lực; Bản báo giá đấu thầu chi tiết cho từng hạng mục

STT	Hạng mục	Hình thức	Giá chào
1	Rà tìm, định vị chính xác vị trí xác tàu	Trọn gói	
2	Lặn khảo sát, quay phim chụp ảnh dưới nước, lập báo cáo chi tiết hiện trạng xác tàu	Trọn gói	
3	Trực nổi, kéo tàu vào khu vực an toàn gần nhất bàn giao cho chủ tàu	Trọn gói	

Thời gian nhận hồ sơ: 08 giờ 00 phút ngày 06/12/2019.

Thời gian mở hồ sơ công khai: 10 giờ 00 phút ngày 06/12/2019.

Địa điểm nhận và mở hồ sơ dự thầu: Văn phòng Công ty TNHH Hoàng Thiện Nam, số 138 khu 5, thị trấn Diêm Điền, huyện Thái Thụy, Thái Bình.

CÔNG TY TNHH HOÀNG THIÊN NAM

3 KHÔNG
ĐƯỜNG HÓA HỌC
CHẤT BẢO QUẢN
MÀU TỔNG HỢP

Biba Bibô
Sữa gạo
Rice MILK

Dinh dưỡng từ thiên nhiên

www.huongsen.com.vn

GVC FURNITURE
CÔNG TY TNHH TM & SX NỘI THẤT GIANG NGỌC
45 TRẦN THỦ ĐỘ, PHƯỜNG TIỀN PHONG, THÀNH PHỐ THÁI BÌNH
Website: www.giangngoc.com.vn - Email: vananh.pham@giangngoc.com.vn
Tel: 02273. 842.149 - Hotline: 0913.530.946

Tuyển dụng nhân viên kinh doanh nữ bán lẻ

NGÀNH NGHỀ KINH DOANH:
Cung cấp các thiết bị nội thất, thiết bị y tế, dụng cụ chế phẩm môi trường, thiết bị tin học, thiết bị phòng cháy, chữa cháy.

Nội thất Giang Ngọc
bình sáng không gian của bạn